PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

МІЖНАРОДНІЙ ДЕНЬ ПРЕСИ.

День 3. жовтня буде міжнародним днем преси. Цей день не буде святом, але днем праці для комуністичної преси, днем якнайбільшого її поширення, популяризування серед широких робітничих мас.

Комуністична преса повинна бути масовою. Це значить, що маси робітництва повинні її не лише читати, але й до неї писати. Комуністична преса повинна бути звязана з працюючими масами на місцях. Робітництво повинно читати і ширити свою пресу в фабриках, копальнях, лісах, на залізницях, на фармах, в економічних, політичних, освітніх і запомогових орґанізаціях, всюди серед працюючих.

Комуністична преса повинна писати не тільки про те, що діється в цілому світі, але в першу чергу вона повинна освітлювати життя і роботьбу робітництва у всіх галузях індустрії своєї країни. А зробити це вона зможе тільки тоді, коли всюди буде мати своїх робітничих та фармерських кореспондентів, коли само робітництво буде писати про себе до ґазети.

Партійні члени і ті робітники та фармері, що стоять в клясових робітничо-фармерських орґанізаціях взагалі повинні вести в цему перед. Вони перші повинні писати до своєї ґазети про свої "гаразди" і тим самим звязати ґазету з працюючими своєї місцевости.

Хай-же день 3. жовтня буде першим днем масової популяризації партійної робітничої преси в Канаді.

В той день вийдуть спеціяльні числа ґазет, присвячені значінню комуністичної преси.

Спеціяльне число "Українських Робітничих Вістей", в якому буде широко обговорено значіння комуністичної преси в життю й боротьбі робітництва, вийде у вівторок, 29. вересня, щоб всі орґанізації та читачі взагалі могли дістати це число на день 3. жовтня та використати в інтересі преси.

Одночасно взиваємо наших робкорів, що за літо, головно в жнива занедбали писання до ґазети, щоб написали до цего числа хоч короткі думки про пресу. Так само взиваємо зробити це ширший круг читачів. Пишіть до своєї ґазети про життя робітництва у вашій фабриці, копальні, залізниці, в лісі і взагалі, де самі працюєте, що там діється, про те й пишіть.

До спеціяльного числа просимо писати коротко. Коли-б наспіла більша скількість дописів, що для них не хватило-б місця в спеціяльному числі, то вмістимо їх в слідуючих числах "У.Р.В."

Дописи до спеціяльного числа треба висилати так, щоб 24. вересня вони були вже в редакції. Дописи, що наспіють після 24. вересня, вже не можуть бути вміщені в спеціяльному числі а 29. вересня. Тому пишіть на час.

Готуйтеся до міжнародного дня преси!

Поширюйте в той день "Воркера", "Українські Робітничі Вісти", "Робітницю" і "Фармерське Життя"!

Поширюйте в той день комуністичну літературу!

Скликайте в суботу, 3. жовтня, масові мітінґи, пояснюйте на них значіння преси, популяризуйте робітничо-фармерську пресу серед працюючих!

ПРО ТИХ, ЩО ЗАВЖДИ НЕВДОВОЛЕНІ.

(Це не про одну місцевість.)

Ухвалено устроїти пікник. Не один, але багато пікників; пікніки через ціле ілто, кожної неділі, бо так вимагають орґанізаційні справи.

Вибрано комітет.

До комітету увійшли всі ті, що цілу зиму приготовляли представлення, грали ролі, мучилися ночами, приготовляли концерти, збирали річи на базар. Режісер, котрий цілу зиму клопотав собі голову на сцені, а також й учитель і той що цілу зиму давав лекції на ріжні теми — також увійшли до пікнікового комітету. Цих останніх внесли на самий перед.

Коли хтось з тих "інтелектуалів" просив, щоб його увільнити, бо він працював зимою цілими вечерами, то зараз обурення:

— Ади, який пан! В орґанізації всі мають бути рівними!!..

Ну й орґанізаційна справа вимагає, щоб мовчати.

Приходить субота. Ті, що кричали: "Ади, який пан!" виїхали на цілих два дні десь до озера.

Комітет все приготовив, підробився добре і жде завтра.

"Завтра" дощ і вся робота пішла на марне.

На слідуючім реґулярнім мітінґу, пікніковий комітет дістав "гела" за те, що замовив "айс-крім" і відтак мусів відпродати за таншу ціну до якогось склепу.

— В нас нема порядку — кричало пару тих, що все кричуть, а ніколи нічого не роблять.

По-"бомбардували" комітет й недавши ніяких своїх плянів, забралися, ще перед скінченням мітінґу до дому.

А члени комітету мовчали, бо так вимагає справа орґанізації.

Знов неділя. Гарна погода.

— Скоч но, Семене, до нашого сторника та попроси ще пять ґальонів "айс-кріму", бо цего буде замало...

Семен скочив.

Вивезли все на поле. Людей ріжного рода. Невдоволені не прийшли, бо... бо... на пікніку треба грошей.

Около четвертої дощ і всі повтікали. Осталися лише комітетовці.

Обмокли до нитки. На другий день кравець заробив по пару доларів за чищення убрань.

"Айс-крім" знов остався.

На слідуючім мітінґу комітет дістав знов "гела".

Одної неділі ранком було хмурно і сильний вітер. Комітет зійшовся рано і рішив не виїздити на поле. По полудни був дуже гарний день.

На слідуючім мітінґу комітет дістав ще раз "гела" за те, що відкликав пікнік.

Ще одної неділі було цілий день дуже гарно. Але невдоволені не прийшли, бо мали... "особисті справи" до полагодження.

Пішло двайцять ґальонів "айс-кріму". Був гучний пікнік. Чистого доходу поверх сто пятьдесять доларів. Комітет самий, хоч стратив по десять доларів на тім пікніку, то не жаліє, бо дуже добре пішло. Всі вдоволені.

На слідуючім мітінґу, хтось мимоходом сказав, що ще було-б пішло з пару ґальонів "айс-кріму" і почалася "дискусія". Комітет дістав ще одного "гела", що мало замовив "айс-кріму".

Всі готовляться до зимового сезону. Ухвалено вичистити салю, прибрати сцену й приготовляти представлення й концерти.

Піддано, щоби чищення салі виконали самі члени безплатно. Внесли тих самих. Хтось вніс одного із невдоволених, але він відмовився, бо в него все "особисті і пекучі справи".

Ухвалено, щоби постарати ще одну куртину до сцени, і щоби на ту ціль кожний член зложив по одному доларови. Всі згодилися, за винятком невдоволених, бо після їхньої думки, гроші повинні бути з підприємств на такі цілі, а на які то підприємства вони ніколи й носа не вкажуть, бо не позволяють їм на це їхні "особисті справи".

На їхнє невдоволення ніхто не звертав уваги. "Менше свідомі" відбули пікніки, почистили салю, зложили гроші на нові прилади до сцени, зорґанізували свої мистецькі сили й готовляться до нової праці для орґанізаційної справи.

А невдоволені дальше все плачуть.

Вони й будуть плакати, бо на те вони тільки створені, аби все плакати.

Та це мало перешкаджає тим, що орґанізаційні справи ставлять вище свого маленького "я", що люблять орґанізацію, працюють в ній й знають чому належуть до неї.

А коли-б то ще так ці невдоволені замісць "критики" взялися до спільної праці?

Коли-б то... *Драпака.*

БЕЗНАДІЙНА СПРАВА.

Такою воістину безнадійною справою є утворення ґарантійної угоди Антанти з Німеччиною, скерованої проти Радянського Союзу.

Політичний бльок низки держав — щоб він мав якусь ціну — може бути збудований тільки на певнім, надійнім економічнім їхнім співробітництві, на ґрунті тревалого економічного звязку. Чи-ж є ця основна передумова в цю хвилину в життю? Ані на йоту.

Тревалий економічний звязок, відбудова світового господарства, — можливий лише на ґрунті стабілізації світового капіталізму, на повороті його хоча-б у той — рівняюче — спокійний стан, що був перед імперіялістичною війною.

Плян Доса вигадала світова буржуазія, щоб повести до тієї стабілізації. І от минув уже рік практики цього пляну, і що-ж ми маємо в дійсності?

В Англії за рік число безробітних зросло на 160,000. Стабілізація валюти позбавила Лондон привілею бути міжнароднім ринком капіталів. Цього року Англія не видала ні одного фунта позичок чужим державам, проти минулого року, коли вона видала 40 міліонів фунтів. Навіть своїй домінії — Австралії — Англія не змогла позичити 20 міліонів фунтів, відіславши її до Злуч. Держав Америки, хоч це й як небезпечно, з огляду на тяжіння Австралії до Злуч. Держав. В Англії перманентна кріза і загострення клясової боротьби.

У Франції — паперова повінь. З січня по червень паперових грошей зросло з 40.5 міліярдів до 43.7 міліярдів. Препрославлений ґеній Кайо розбиває собі лоба об мароканську війну, сирійські авантури, вимоги кредиторів — Англії й Америки. Ще гірше справа в французькій Польщі, де почався справжній банкрот: з березня запас закордонної валюти ростанув з 259 міл. злотих до 72 міл.

В Німеччині за рік поглинуло американської позички біля двох міліярдів золотих марок, а становище промисловости найкраще характеризується крахом стінесівського концерну. Експорт складає тільки 60 проц. імпорту.

Ні про яку дійсну стабілізацію капіталізму в Европі не може бути й мови. Тому не може бути мови й про економічний бльок. Франко-німецькі переговори про митне порозуміння не дали нічого. Такі-ж переговори Німеччини з Польщею дали митну війну і масове вислання Німців з Польщі. Англія силкується перейти на протекціонізм. Німеччина завела мито на імпортний хліб.

Економічні інтереси держав Антанти перехрещуються аж надто. В Мароко Франція воює з Англією, в Китаю Англія воює з Японією та Злученими Державами. Данціґський коридор — більмо в очах Німеччини.

За таких умов ґарантійна угода для створення антирадянського бльоку стає сущею утопією. І тільки самозакохана обмеженість англійських консерватистів дозволяє їм ввесь час співати однієї.

Все в цій же справі мусів їздити до Лондону Бріян. Зрозуміла річ, переговори "мали сердечний характер" і закінчилися "повним успіхом". Але питання про умови, коли Англія має автоматично встрявати в війну на боці Франції, як і питання про ґарантію того-ж таки Данціґського коридору, — лишилися відкритими. Себто, ніякого порозуміння не досягнуто.

Питання західних кордонів Німеччини не стоїть на перешкоді ґарантійній угоді. Це видно з того, що недавно між Німеччиною і Францією підписано про ці кордони угоду. Цим підписанням значіння проблеми німецько-польського кордону стає на передний плян. Розвязати цю проблему на загальне задоволення — безнадійна річ. Тут можна обійтися тільки коштом Німеччини, але тоді останній нема рації підписувати ґарантійну угоду. Так само їй нема рації робити це і без повороту їй кольоній. Зі слів Штреземана в райхстаґу 12. серпня "Німеччина вимагає від Ліги Націй повноправного становища в питанні про мандати". Зрозуміла річ, що ця вимога для Антанти не до приняття.

Надто великі зараз економічні й політичні противенства в Европі, щоб про ґарантійну угоду можна було говорити поважно. До цього-ж приєднується активність міжнародного пролетаріяту, що її посередньо визнав навіть Отто Бавер, виступивши проти Кавцького в його нападі на більшовизм. Ця активність знаходить собі вираз в оживленню інтересу до Радянського Союзу, в русі за єдність профсоюзного руху, в підтримці хінських страйкерів, в крівавих сутичках на вулицях Берліна.

Політика Чемберлейна — ні за що не випустити ініціятиви наступу на світову пролетарську революцію. Але оживлення революційного руху дає надію, що пролетаріят кінець-кінцем складе власну ґарантійну угоду проти всіх Чемберлейнів.

("П. П.")

В КРАЇНІ НЕВОЛІ І СЛІЗ.

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ У ЛЬВОВІ.

У Львові при вул. Пулавского ч. 18. викрила поліція ручну друкарню. Сконфіскувала багато комуністичного матеріялу. В звязи з цим арештувала 25 осіб. Польські часописи повідомляють, що арештовані то головно Українці й Жиди.

НОВИЙ ПАШПОРТОВИЙ ЗАКОН В ПОЛЬЩІ.

Польська преса подає звістку, що в найблищім часі вийде навий роспорядок про пашпортові обмеження. Пашпортові полекші будуть припинені, а ціна пашпорту зросте на 500 злотих. Одночасно з цими інфомаціями подається до відома, що міністерство внутрішніх справ розіслало до воєводів обіжник з пригадкою, що особи, які хотять одержати закордонні пашпорти, звичайні та пільгові, на коротший речинець чи довший, мусять предложити посвідку скарбового уряду, що заплатили податки.

Звільнені від цього обовязку є ті, що виїзджають для наукових цілей на міжнародні з'їзди, у наглих випадках і "бездержвні" чужинці. "Наглі випадки", як мотив виїзду мусять бути дуже точно перевірені. Найлекше виїхати з Польщі чужинцям, яких влада признає "обтяжуючими" для держави.

ДРУГА ЧАСТИНА ПОЛЬСЬКИХ МАНЕВРІВ.

На німецькому кордоні відбувається друга половина польських маневрів. Характерно, що як перші, так і другі маневри відбуваються при участи всіх чужоземних журналістів, крім німецьких і радянських.

НОВІ АРЕШТИ В КЕЛЬЦЯХ.

У Кельцях вчинено нові арешти осіб, запідозрілих в приналежности до комуністичної партії та в співчуванню її.

Нові арешти вчинено у звязку з випадками вивішування в Кельцях червоних прапорів з написами: "Смерть провокаторам", "Хай живе польська компартія"!

ХУЛІҐАНСЬКІ ВПРАВИ.

На мітінґу металістів пепеесівська бойова дружина побила тяжко молодого робітника, що гукнув "Слава Ботвінові"! Присутні на мітінґу робітники ледви вирвали підлітка з рук пепеесівських хуліґанів.

РІЖНІ ВІСТИ.

ДЕМОНСТРАЦІЯ В МАДРИДІ.

В Мадриді прийшло до великої вуличної демонстрації проти мароканської війни. Нагоду дав вимарш на мароканський фронт одного баталіону. Переведено багато арештувань серед товпи, яка накликувала жовнірів до непослуху й дезерції. Прімо де Рівера сам признав в одному інтерві, що пацифістичні настрої в Еспанії виключують думку про якийсь еспанський наступ на широку міру.

АМЕРИКА ЕВРОПІ.

Американські кредити европейським державам, які не полагодили досі справи своїх попередних довгів, стримані. Не зважаючи на те, за згодою вашінґтонського уряду американські банки дали Чехословаччині короткотермінову позичку в сумі 12 міліонів долярів, хоча Чехословаччина не погодилась зі Злученими Державами щодо сплати попередніх довгів. Зате просьба Румунії про уділення її позички відкинена.

ТОВАРООБОРОТ УКРАЇНИ.

Загальний товарооборот України в липні ц. р. становив 87 міліонів карбованців і перевижчив товарооборот червня на 7 відсотків. Він є рекордним за ввесь 1924—25 р. Торговля робітничої кооперації зросла в липні на 13 відс., сільської на 11 відс.

В липні значно зменшилися ціни на хліб. Ціна на жито впала на 50 відсотків, на пшеницю на 30 відсотків. Припинився й збут худоби в бідніших селянських господарствах, що почався раніше, а через те перестали зменшуватися ціни на мясо.

Колеґія торговлі визнала, що попит споживачів на Україні збільшується швидче, ніж відновлюється промисловість, а тому, крім того, щоб відновити роботу на тих фабриках, що істнують, повинно збудувати ще нові фабрики й заводи. Буде вжито заходів, щоб цілком забезпечити село промисловими товарами.

Не забувайте про пресовий фонд наших часописів.

Л. СОНІН. 3)

СОН ДІЙСНОСТИ

(З життя галицького покутського села.)

(Продовження.)

По трьох роках косовиці ошалілого косаря потягнуло з півночі холодом.

Ворухнувся велит-нарід і тріснув в Росії царат в трісочки.

Десь півшептом війнуло м-и-р. Та разом з царським престолом не вмер кровожадний хижак-косар. Ні! Він знайшов теплий прийом в патетованих народолюбців, в українських есерів і есдеків-меншовиків. І замісць любого шепоту: м и р, далі згостра подзвонювали остроги і шабельки. Німців запросили неньколюбці грабувати Україну.

Та шепіт миру голоснів, буркотало в окопах, по селах і містах. І хоч сам тодішний диктатор Керенський гнав автом на галицький відтинок фронту, салдати кричали:

— Долой войну!

А старий, як молоко посивілий Онуфрій відгукував собі:

—Ая, доста вже того. Нарізалися, ще замало людської крови і сирітських та вдовиних сліз?...

Урвалося. Фронт заломився а в Петрограді рвонувся вихром понад заводи, понад палати червоний стяг. Залопотів високо в блакиті а в низу лилася кров синоблюзих за новий лад, за вічний мир.

Прапор хвилями знизав але за хвилю виростав наново і твердо, кровю і залізом укріплювалася влада Рад.

А в Галичину знову Австрія вернулася. Полеві жандарми шнирили патрулями по селах. Гонили дизертирів. А тих більшало... Казали, коло Ряшева, вже нова "зелена" кадра дезертирів. Не до Італії між скали альпійські, радше тут, в лісок... Населення гнулося під вагою війни. Біда почала притискати на добре. Хліб вправді везли з України, але не здержували тут, перевозили туди далі, на захід. Люде чорніли і все більш з тиха нарікали на війну.

В селі Т. за читальню ніхто і гадки не мав. Чи можна було про щось взагалі иншого думати, як не про те, щоб хоч жити? Жилося з дня на день. І тільки по берестейськім мирі рухнули, затурканих колесами війни — старців і жінок, щоб святкувати нововроджене національне свято запродання України німецьким ґенералам — "3. березня". Попи і церковні хоругви відкривали похід. Зліпили бідненьку бандерію а "залізний правник" Войнаровський підпив в Нухима і всипав промову. Жінки не слухали а тільки сплакували за тими, що вранці і в ночі кровю росили підніжжя Альп, форти Вердену і гинули від змори полону в бараках і лягерах смерти.

Сумовито вивели стрілецьку "Ой у лузі червона калина" та ще більш невеселі розійшлися по хатах до праці.

Інтеліґенція справила бенкет в пароха місточка Г., де відбувалася парада. По обіді грали преференса, попивали, хто винце, хто чорну каву і дискутували на тему доброзичливости цісаря Карла Габсбурґа до Українців.

Мимохіть ніби забувався Талєргоф[1])...

***

В саме літо розпаношився в повіті плямистий тиф. Люде гинули безпощадно. Старенький лікар-Поляк, однісенький на кількадесять сіл, безпомічно заломлював руки. Ліки дорогі, що тільки десь хтось міг собі позволити на них а він один, що він вдіє? Як зарадить цьому?

Не дзвонили дзвони, бо позабирал їх гармати виливати. Плакали тільки білокорі плакучі берези та тужні тополі, як щоденно висипали свіжу чорну могилу.

Жінка Никифорчука, Олена, тиждень пашіла гарячкою, в агонії кликала і закликала Івана і одного дня, в сонливе полудне, попращала життя.

Лебеділи сиротята коло мами а найменший, трилітний Юрчик, в два дні по її смерти теж затих і приліг в маленьку могилку під кущем бузку, побіч матусі...

***

Докотився якось кінець жовтня 1818 року.

Щось немов повеселішало. Кінець всім війнам!... Щодня хтось вертав з фронту. Сумно розносилися оповідання про скельну долину смерти над Сочею в Альпах, про кручі сербських гір і холодний Сибір.

Дотяг і Никифорчук. Жінки не застав. Лиш троє сиротят витали його голодно-заздрими очима. Допитувалися про хліб...

Поглянув на діти, глухо сплакав, обтер очі та взявся за своє. Хтось порадив, другий притакнув і оженився він вдруге.

Жилося, щоб далі.

Вечерами вився поміж сніпки стріхи синенький димок і віщував: коли в гору, буде погода; як стелився поміж хилькі верболози на городі коло Чорняви — заносилося на слоту.

Діти підросли і зазнали вже не одного. Тато на війні а мама померла... Тепер тішилися. Мачуха рада-б їм неба прихилити. Вона, немов трохи заляканими великими вохко-чорними очима все питала Івана: любиш мене? Я друга твоя жінка, чи є для мене куток в твоїм серцю? І журливо клонила головку, коли Іван стрічав її сердечним поглядом вірного кохання. А в ночі часто зрошувала сльозами зловіщого горя вишивані подушки. Іван чогось марнів і часом пустив необачне слово, скаргу на біль в грудях. Кололо його шпильками, але він запопадливо ходив коло ґаздівства.

Серце жалісно підповідало її: що буде з тобою і з дітьми, як його нестане?...

***

Час не тупцював а протинав стрілою простори вічности. Осінь перебралася на зиму. Зима студени нанесла. Помелом замело снігами села а мороз витріщував очі.

(Далі буде.)

[1]) Талєргоф, це австрійський табор для арештованих Українців, яких тисячами тримали там підчас війни, як підозрілих в шпіонстві на користь Росії. Тисячами вмирали там наші невинні люде від недуг, голоду і мук. Талєргоф прозваний українською Голгофтою.

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПИТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЄТЕ! РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попереднім надісланням грошей.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.